

TRAGOM JEDNOG VIDEO SNIMKA: VJERSKI ŽIVOT U UN "SIGURNA ZONA" SREBRENICA 1992-95

Hikmet KARČIĆ, Emrah ĐOZIĆ, Resul ALIĆ

UDK 341.485(497.6 Srebrenica)"1992/1995"
28-5

SAŽETAK: Početkom marta 2019. godine, na društvenim mrežama je objavljeno nekoliko video isječaka na kojima se prikazuje vjerska svečanost – *hatma dova* u Čaršijskoj džamiji u Srebrenici. Snimak je napravljen 23.4.1995. u Čaršijskoj džamiji u Srebrenici. *Hatma dova* održana uoči Genocida je možda i najbolji pokazatelj vjerskog života u Srebrenici. U UN Sigurnoj zoni, pod opsadom i teškim uvjetima snimak pokazuje muslimane Bošnjake kako njegujući svoje običaje čuvaju svoju vjeru i tradiciju.

Ključne riječi: Srebrenica, UN Sigurna zona, opsada, vjerski život

Uvod

U proteklih nekoliko godina nekoliko je knjiga i članaka objavljeno, a koji su vezani za dešavanja u UN enklavi Srebrenica i oko nje tokom oružane agresije 1992-95. U posljednjem periodu, negatori Genocida pokušavaju opravdati zločinačke vojne operacije Vojske i policije Republike Srpske time što nastoje prikazati enklavu Srebrenicu kao središte radikalnih muslimana, ekstremista u Istočnoj Bosni. Razlog tome je što negatori Genocida nastoje da pridobiju podršku i simpatije zapadnih akademskih i političkih krugova u ovoj rastućoj islamofobičnoj klimi.

U enklavi Srebrenici, koja je bila u okruženju od 1992. godine po određenim procjenama bilo je i do 50,000 stanovnika koji su uglavnom bili preživjeli i protjerani Bošnjaci iz okolnih općina.¹ Ovaj članak će nastojati pokazati da su Bošnjaci i u teškim

uslovima, sa velikom koncentracijom stanovništva u enklavi Srebrenici, nje govali tradicionalni islam i običaje.

Početkom marta 2019. godine, na društvenim mrežama je objavljeno nekoliko video isječaka na kojima se prikazuje vjerska svečanost u Čaršijskoj džamiji u Srebrenici. Ovo su snimci koji do sada nisu bili javno prikazani, a koji pokazuju kako je izgledala *hatma dova* u Srebrenici u aprilu 1995. godine, dva i po mjeseca prije Genocida. Na osnovu ovih video isječaka, ovaj članak će nastojati dati kratak uvid u segment vjerskog života u Srebrenici pod opsadom.

Izgubljena VHS kaset

Mevludin ef. Hrnjić², ratni imam Čaršijske džamije u Srebrenici, kaže

kako je VHS kasetu na kojoj se nalazila *hatma dova* koja je održana u Čaršijskoj džamiji u Srebrenici, neposredno pred Genocid, uspjela prenijeti iz Srebrenice u Tuzlu Mersa Mujčinović (rođ. Suljić), jedna od učesnica programa. "Ona je meni odmah nakon mog prelaska do nekoliko dana rekla da je uspjela prenijeti snimak kasete i ja sam, kad sam ga dobio u ruke krajem '95 godine davao i pravio jedan intervju i članak za novine *Ljiljan* sa mojim školskim Sevretom Mehmedčehajićem, koji je radio za te novine i dao mu da se posluži tim snimkom. Nakon što mi je vratio, i ja donio u džemat u koji ću se kasnije zaposliti, u Sniježnicu, u Medžlisu Teočak, ali mi je kasnije moj kolega uzeo da pregleda i otišavši u inostranstvo zagubio tu kasetu."³ Prije

¹ Emir Suljagić, *Srebrenica MCMXCV*, Zenica: Vrijeme, 2017, str. 33

² Trenutno je imam u Sniježnici, MIZ Teočak.

nekoliko mjeseci Mevludin ef. naišao je na objavljene slike i dijelove video isječka sa VHS kasete i *hatma dove* iz tog perioda pa je ponovo kontaktirao Mersu Mujčinović koja ga je obavijestila o tome da posjeduje originalni video snimak. Mevludin ef. kaže: “Kazala je da ima original kasetu, a da su te ranije bile presnimavane i kopirane, jer su poslije rata mnogi tražili da to vide, jer je svako imao na snimku nekoga od svojih najdražih i nestalih. Nazvao sam je da mi što prije dostavi tu kasetu, što je i učinila za nekoliko dana, a ja sam uzeo i našao jedan foto studio koji mi je prebacio na USB stik, jer nije moglo da stane na DVD ROM, pa sam ja to prebacio na kompjuter i onda zbog lakšeg učitavanja to sje kao na manje isječke i objavljivao na svom profilu.”⁴

Hatma dove u Čaršijskoj džamiji

Ceremonija završnog ispita – *hatma dove* koja je održana u Čaršijskoj džamiji uoči samog Genocida, je možda i najbolji pokazatelj vjerskog života u Srebrenici. Snimak je napravljen 23.4.1995. u Čaršijskoj džamiji u Srebrenici⁵ od strane snimatelja Hašida iz sela Pobuđe.⁶ Na snimku je prikazana ceremonija završnog ispita – *hatma dove*, pod vodstvom Mevludin-ef. Hrnjića. Mevludin ef. je u to vrijeme bio imam Čaršijske džamije u Srebrenici i kao takav obavljao dužnost muallima, tj. vjeroučitelja. Mevludin ef. Hrnjić je sa ahmedijom i u džubetu, a pored njega su dvojica imama Bijeje džamije i to Meho ef. Salihović sa ahmedijom i u zelenom džemperu na kome ima prišiven amblem “Hu” (On, Allah dž.š.) i Esed ef. Hasanović sa ahmedijom i u bež sakou.

Uz njih, na snimku su također: Sead ef. Mustafić, Sado ef. Mustafić, Hamed ef. Muratagić Esed ef. Hasanović, hfz. Mustafa ef. Mehić⁷, Nedžad ef. Osmić⁸ i predsjednik odbora Habib Smajlović.⁹

Pored njih su učenici – “druga generacija”¹⁰, svršeni kur’anskog pisma i hatme Kur’ana. Učenici su u svečanim odijelima i uredno obučeni. Čaršijska džamija je u potpunosti ispunjena, te se na snimku vidi i nekoliko osoba koje stoje zbog nemogućnosti ulaska kao i nekoliko njih na ulaznim vratima. Veliki broj muškaraca su u kapicama i francuskim kapama, te uredno obrijani, a žene u šamijama i dimijama. Sa lijeve strane je tabla na kojoj su ispisani kur’anski ajeti prve objave: “*U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. Uči u ime Gospodara koji te je stvorio!*” Također, prostor u džamiji je svečano uređen vezenim mahramama i čaršafima. Može se međutim primijetiti da je džamija u dotrajalom stanju, na nekoliko mjesta vise kablovi i žice, a zidovi su ispućani i u trošnom stanju.

Mevludin ef. zajedno sa Mehmed ef. dodjeljuje *šehadetname* – diplome svršenicima i proziva ih, a zatim se i oni sami predstavljaju. Primjetno je da su iz raznih mjesta od Zvornika, Vlasenice, Bratunca i Srebrenice. U samom programu svršeni uče Kur’an i izvode ilahije i recital, a na samom kraju Mevludin ef. uči dovu na što prisutni izgovaraju “*Amin*”.

Na snimku se vidi četrdeset pet svršenika *hatma dove*, a to su: Mehmedović Nijaz, Kalajdžić Samir, Muminović Bajro, Šenderović Mirsad, Bašić Elmedin, Jusufović Muhamed, Halilović Bego, Halilović Mesud, Ibrahimović Avdija, Alihodžić Muhidin, ? Mirsad, Korkutović Bego, Korkutović Mujo, Avdić Almir, Ahmetović

Mirsad, Selimović Mesud, Hasanović Fehim, Salihović Mefail, Dautbašić Damir, Zukić Muniba, Mehmedović Hasreta, Udovčić Mersa, Halilović Vahida, Dautbašić Muška, Suljić Mersa, Hasanović Senada, Zukić Selma, Dolović Fatima, Halilović Vahida, Dautbašić Mersija, Talović Fatima, Muminović Enisa, Talović Suada, Hajdarević Sabina, Jahić Alma, Talović Senada, Hajdarević Sadina, Hasanović Samila, Salihović Almasa, Suljić Hasmira, Hodžić Vahida, Hodžić Sabiha, Salihović Ajka, Dautbašić Advija i Alić Vahida.¹¹

Vjerski život pod opsadom

U Srebrenici je u periodu 1993.-1995. bilo aktivno dvanaest džamija,¹² a u nekim džematima je bilo nekoliko mesdžida ili mekteba, u kojima je u to vrijeme dužnost imama obavljalo oko pedeset imama sa svih prostora iz Podrinja.¹³ Zbog velikog broja stanovništva koje se nalazilo unutar zaštićene zone UN-a, potreba za dodatnom angažovanošću imama je porasla, te su svi imami bili uključeni u vjerske aktivnosti.¹⁴

“Vrlo brzo je došlo do kompaktnosti u organizaciji vjerskog života u Srebrenici, tih dana. Uspjeli smo da se okupimo svi imami, što domaći, što pristigli iz drugih opština i školovani i priučeni imami.. Bio nas je veliki broj, negdje oko pedeset.. Izabrali smo glavnog imama, Aliju ef. Jusića, sekretara Mehmedaliju ef. Mandžića i predsjednika odbora Islamske Zajednice Habiba Smajlovića. Napravili smo preraspodjelu imama po džamijama i džematima, gdje će ko obavljati dužnosti. Sastanke smo održavali sedmično i to u Bijeloj džamiji. Sa nama su djelovale i dvije muallime koje su zbog rata prekinule školovanje u Gazi

je da su neka imena i prezimena pogrešno napisana.

³ Izjava Mevludin-ef. Hrnjića. Zabilježio Resul Alić putem emaila 26. marta 2019.

⁴ Ibid.

⁵ Snimak je na svom Facebook profilu objavio Mevludin ef. Hrnjić i to u pet dijelova 5. i 6.3.2019. godine.

⁶ Izjava Mevludin-ef. Hrnjića. Zabilježio Resul Alić putem emaila 26. marta 2019.

⁷ Trenutno imam u Nušatelju, Švicarska.

⁸ Danas imam u Kelnu, Njemačka. U Srebrenici je radio pri Crvenom krstu kao prevodilac i saradivao sa ostalim imamima.

⁹ Izjava Mevludin-ef. Hrnjića. Zabilježio Resul Alić putem emaila 26. marta 2019.

¹⁰ Kako stoji na natpisu sa desne table sa snimka.

¹¹ Zbog loše kvalitete snimaka moguće

¹² Izjava Mehdina Jakubovića. Zabilježio Emrah Dozić putem emaila 30. juna 2019.

¹³ Izjava Mevludin-ef. Hrnjića. Zabilježio Resul Alić putem emaila 26. marta 2019. i izjava Mehdina Jakubovića. Zabilježio Emrah Dozić putem emaila 30. juna 2019.

¹⁴ Ibid.

Husrev-begovoj medresi u Sarajevu i to Sabaheta Osmanović i Adaleta Palić. Zbog velikog broja imama, na svaku džamiju su bili raspoređeni čak i po nekoliko imama i muallima, da bi adekvatno pokrili svaki segment vjerskog života.¹⁵

Za glavnog imama izabran je Alija ef. Jusić¹⁶. U nekim džamijama dužnost imama obavljalo je i po nekoliko njih. U samoj Srebrenici bilo je aktivno pet džamija¹⁷ i to Čaršijska džamija, u kojoj su kao imami i muallimi radili Mevludin ef. Hrnjić, Ejub ef. Husejnović i Suljo ef. Memić. Također, uz njih, još su bili aktivni i imami Sado ef. Mustafić i Hamed ef. Muratagić. U Bijeloj džamiji dužnost imama obavljali su Meho ef. Salihović¹⁸, Sead ef. Mustafić, Esed ef. Hasanović i hatib Teufik ef. Dozić. U džamiji u Crvenoj Rijeci radili su imami Besim ef. Hrnjić¹⁹, Sejdalija ef. Hrnjić²⁰, Hasudin ef. Atanović²¹, Ahmed ef. Memić i Sakib ef. Memić. U Petričkoj džamiji na dužnosti su bili hفز. Mustafa ef. Mehić, Muhammed ef. Memić²², Sadik ef. Hasanović i Adil ef. Rizvanović. U džamiji u naselju Vidikovac radili su Mehmedalija ef. Mandžić, Ramo ef. Muhić i Šemso ef. Osmanović.²³

U džamijama izvan gradske jezgre Srebrenice bile su aktivne slijedeće džamije i to: džamija u Gornjim Potočarima²⁴ gdje su na dužnosti bili imami Alija ef. Jusić, Osman ef. Baščelić, Sulejman ef. Hodžić i Reif ef. Fejzić; džamija u Sućeskoj²⁵ gdje

su bili angažovani Junuz ef. Mekanović i Hidan ef. Begić²⁶; u Slapovićima²⁷, u džamiji Jezero, gdje je radio Mehmed ef. Delić, a u kolektivnom naselju Slapovići radili su Dulan ef. Abdurahmanović²⁸ i Abdurahman ef. Redžić²⁹, a povremeno kao ispomoć dolazio je Meho ef. Salihović; džemat u Pusulčićima³⁰, gdje je radio Idriz ef. Osmanović.³¹ Pored ovih imama koji se spominju, u vjerske aktivnosti povremeno su bili uključeni i neki stariji imami. Uz pobrojane džamije i džemate, vjerske aktivnosti održavale su se i u drugim mjestima a posebno se radilo pojačanim intenzitetom u mjesecu ramazanu. Tako, naprimjer, teravih namaz se klanjao u sali Vatrogasnog doma u Srebrenici.³²

Od vjerskih aktivnosti koje su se odvijale u džematima, pored redovnih namaza, posebno se ističe mektebska nastava kroz koju su prošle mnoge generacije učenika. Mnogi od njih su naučili klanjati i čitati Kur'an, a neki su završavali hatmu i to po nekoliko puta. "U četiri gradske džamije³³ i u džamiji u Potočarima i naselju Slapovići punim intenzitetom se izvodila mektebska nastava, iz kojih su stasale mnoge generacije učenika, koji su bili odgajani i vjerski obrazovani, kroz nastavu i učenje Kur'an-i-Kerima. Često su priređivane *hatma dove* i završni ispiti, koji su bili posjećeni do posljednjeg mjesta."³⁴

Zbog velikog broja stanovnika, džuma namaz se u nekim gradskim džamijama nekada klanjala i u dvije

grupe.³⁵ Pored redovnih aktivnosti djelovala je i sedmična halka zikra u džamiji u Crvenoj Rijeci koju su predvodili Sakib ef. Memić i Hariz ef. Redžić.³⁶

Također, na prigodan način obilježavani su mubarek dani i noći.³⁷ Mehudin Jakubović kaže da su se od vjerskih aktivnosti održavali i: "...mevludi po džamijama, islamska predavanja, islamska sijela, zikrovi, halke Kur'ana i zikra, časovi arapskog jezika itd."³⁸ Na tim programima posebno mjesto zauzimao je: "...hor koji se sastojao od imama, muallima i ostalih djevojaka i momaka..."³⁹ koji su: "...izvodili prigodne mevludske programe po mnogom džematima, kao i prigodne akademije."⁴⁰

Pored pobrojanih aktivnosti, također je važno spomenuti i klub borilačkih vještina koji je u to vrijeme osnovan i čije su aktivnosti bile usko vezane za džematske.⁴¹ *Zen Satori* osnovan je 1993. godine⁴² sa sjedištem u blizini Čaršijske džamije. "*Zen Satori* u prijevodu sa azijskih jezika zen: filozofsko-religiozni pogled na svijet, a satori: prosvjetljenje, s obzirom na to da je udruženje nastalo na bazi upražnjavanja borilačkih vještina sa Dalekog istoka, ali sa doktrinom islama."⁴³ Osnovni cilj i vodilja kluba bio je kur'anski ajet: "*Neka među vama bude onih koji će na dobro pozivati i tražiti da se čini dobro, a od zla odvraćati, – oni će šta žele postići.*" (*Alu Imran, 104*)⁴⁴ Da bi neko bio član kluba morao je da se pridržava osnovnih

¹⁵ Izjava Mevludin-ef. Hrnjića. Zabilježio Resul Alić putem emaila 26. marta 2019.

¹⁶ Trenutno je penzioner i živi u Tuzli.

¹⁷ Izjava Mehudina Jakubovića. Zabilježio Emrah Dozić putem emaila 30. juna 2019.

¹⁸ Trenutno je imam u Lozani, Švicarska.

¹⁹ Trenutno je imam u Yverdonu, Švicarska.

²⁰ Trenutno je brigadni imam u OS BiH, Tuzla.

²¹ Trenutno je imam u Špitalu, Austrija i glavni imam u IZBA.

²² Trenutno obavlja dužnost sekretara pri MIZ Sarajevo.

²³ Izjava Mevludin ef. Hrnjića. Zabilježio Resul Alić putem emaila 26 mart 2019.

²⁴ Naselje zapadno od Potočara.

²⁵ Selo zapadno od Srebrenice, udaljeno

15km na putnoj komunikaciji Srebrenica-Sućeska-Milići

²⁶ Trenutno imama u Gornjem Srebreniku, MIZ Srebrenik.

²⁷ Selo uz rijeku Jadar, jugoistočno od Sućeske.

²⁸ Živio u Stuparima, Kladanj. Umro prirodnom smrću.

²⁹ Trenutno je penzioner i živi u Kamenici, Zvornik.

³⁰ Selo uz rijeku Jadar, južno od Srebrenice

³¹ Izjava Mevludin ef. Hrnjića. Zabilježio Resul Alić putem emaila 26 mart 2019.

³² Ibid.

³³ Četiri gradske džamije su: Čaršijska, Bijala, Petrička i džamija Crvena Rijeka. Pod gradskom ne ubraja i džamiju u naselju vidikovac "Azemovu džamiju".

³⁴ Izjava Mevludin-ef. Hrnjića. Zabilježio Resul Alić putem emaila 26. marta 2019.

³⁵ Izjava Mehudina Jakubovića. Zabilježio Emrah Dozić putem emaila 30. juna 2019.

³⁶ Izjava Mevludin ef. Hrnjića. Zabilježio Resul Alić putem emaila 26. marta 2019.

³⁷ Ibid.

³⁸ Izjava Mehudina Jakubovića. Zabilježio Emrah Dozić putem emaila 30. juna 2019.

³⁹ Izjava Mevludin ef. Hrnjića. Zabilježio Resul Alić putem emaila 26. marta 2019

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Ibid.

⁴² <https://www.prosvjetitelj-muallim.org/onama.html> posjećena 30. juna 2019.

⁴³ Izjava Mehudina Jakubovića. Zabilježio Emrah Dozić putem emaila 30. juna 2019.

⁴⁴ Ibid.

Dio imama u Srebrenici: Muratagić Hamed, Mebić Mustafa, Mustafić Sejad, Hrnjić Mevludin, Rizvanović Adil, Osmić Nedžad

Esed ef. Hasanović, Nedžad ef. Osmić i Mevludin ef. Hrnjić

načela islama. "Preko dvije hiljade učenika-članova od predškolskog doba pa do 30-ak godina je prošlo kroz

udruženje-klub, ali uslov da bi neko bio član je da je trebao praktikovati islam, kloniti se nemorala, duhana,

alkohola, ići u džamiju, pohađati vjeronauku, arapsko pismo, učenje Kur'ana. To je doprinijelo da je naše

Mevludin ef. Hrnjić i Meho ef. Salihović

udruženje sa omladinom punilo sve džamije, a imami su imali pune ruke posla za podučavanje arapskom pismu, Kur'anu, vjeronauci itd.”⁴⁵

Tokom Genocida u Srebrenici ubijeni su 8.372 Bošnjaka iz Podrinja. U ovaj broj ubraja se dvadeset i šest imama iz Srebrenici i drugih mjesta, a koji su protjerani u enklavu: Hašim Atić, Reuf Fejzić, Hamed Muratagić, Osman Baščelić, Sulejman Hodžić, Ejub Husejnović, Junuz Mekanić, Ahmed Memić, Sakib Memić, Sulejman Memić, Aziz Mujić, Sead Mustafić, Mehmedalija Mandžić, Mehmed Delić, Teufik Dozić, Sadik Hasanović, Esed Hasanović, Ramo Muhić, Šemso Osmanović, Mehmed Osmanović, Idriz Osmanović, Adil

Rizvanović, Sado Mustafić, Salko Ramić, Omer Osmanović, Hasan Hasanović.⁴⁶ Dana 16. jula 1995. godine, glavni imam Srebrenice Alija ef. Jusić, uspio je u proboju stići do Tuzle. U izjavi za *Preporod* pored ostalih činjenica, Alija ef. Jusić, je kazao: “Složiće se svi da su imami na tom dijelu teritorije dali maksimum. Najveća pažnja je poklanjana obučavanju odraslih koji su pokazali veliki interes za podučavanje arapskom pismu i Kur'anu. Imali smo šest džamija u dvije smjene. A i te druge smjene su bile pune i tijesne da prime sve vjernike. Oni dobronamjerni reći će da je vjerska aktivnost bila i bez ikakve nadoknade, bez stimulacije i da je svaki imam odradio uistinu maksimalno.”⁴⁷

Zaključak

Snimak *hatme dove* iz Čaršijske džamije pokazuje nam da je vjerske život u Srebrenici bio dobro organizovan i bogat uzimajući u obzir sve okolnosti života pod opsadom. Snimak, također, pokazuje da su Bošnjaci Srebrenice gajili običaje i nastojali očuvali svoju islamsku tradiciju i tokom teških ratnih uslova. Razmjere počinjenog Genocida se jasno vide i na osnovu ovog snimka, jer većina muškaraca sa snimka nije preživjela juli 1995. godine. Vjerski život tokom oružane agresije i Genocida u Bosni i Hercegovini je tema koja zaslužuje mnogo veću pažnju i rad. Ovaj rad je skromni doprinos razumijevanju i sagledavanju vjerskog života u Srebrenici uoči Genocida.

⁴⁵ Izjava Mehdina Jakubovića. Zabilježio Emrah Dozić putem emaila 30. juna 2019.

⁴⁶ Alija Jusić, “Sjećanje na imame – šehide

Srebrenice, Podrinja i Žepe 1992.-1995.”, *Preporod*, Broj 13/855, 1. juli 2007., str. 56.

⁴⁷ “Naša golgota: Zahvaljujući Allahu dž.š i spremnosti boraca uspjeli smo se probiti”, *Preporod*, august 1995., Broj 8/579.

Literatura

Suljagić, Emir 2017 *Srebrenica MCMXCV*, Zenica: Vrijeme.

Muharem Omerdić, *Imami šehidi*, Udruženje ilmijje Islamske zajednice u BiH, 2005, “U srebreničkom genocidu ubijeno je deset imama”, *Radio*

Sarajevo-Agencija Anadolija, 8.7.2017, <https://www.radiosarajevo.ba/metro-mahala/teme/u-srebrenickom-genocidu-ubijeno-je-deset-imama/267981> <https://www.prosvjetitelj-muallim.org/onama.html> posjećena 30. juna 2019.

Izjava Mevludin-ef. Hrnjića. Zabilježio Resul Alić putem emaila 26. marta 2019.

Izjava Mehdina Jakubovića. Zabilježio Emrah Dozić putem emaila 30. juna 2019.

الموجز

على آثار التسجيل المرئي: الحياة الدينية في سربرينيتسا "المنطقة الآمنة" التي كانت تحت حماية الأمم المتحدة بين عامي 1992-1995

حكمت كارتشيتش، إمره جوزيتش، رسول آليتش

في بداية مارس من عام 2019 نُشرت على شبكات التواصل الاجتماعي عدة مقاطع مرئية لاحتفال ديني دعاء ختم القرآن الكريم أقيم في مسجد باشتشارشيا (السوق الرئيسة) بمدينة سربرينيتسا، في 23/04/1995، أي قبيل حدوث مجزرة الإبادة الجماعية المروعة. ويعتبر هذا التسجيل شاهدا على تمسك المسلمين بدينهم في سربرينيتسا "المنطقة الآمنة" التي كانت تحت حماية الأمم المتحدة.

الكلمات الرئيسة: سربرينيتسا، "المنطقة الآمنة" تحت حماية الأمم المتحدة، الحياة الدينية.

Summary

ON THE TRACES OF ONE VIDEO RECORD:
RELIGIOUS LIFE IN THE UN'S "SAFE HAVEN"
OF SREBRENICA 1992-95

Hikmet Karčić, Emrah Dozić, Resul Alić,

At the beginning of March 2019, social networks published a few video clips showing religious festive event – *khatam al Qur'an du'a* at the Čaršijska džamija mosque in Srebrenica. The video was recorded on 23.4.1995 in the mosque Čaršijska džamija in Srebrenica. The *khatam al Qur'an du'a* held on the eve of genocide offers, perhaps, the best picture of religious life in Srebrenica. It shows how Bosniaks in the most difficult of the circumstances in this UN's safe haven are determined to preserve their faith and tradition.

Key words: Srebrenica, UN's safe haven, siege, religious life